

FF mælir landsstýrinum at finna eina loysn:

Fiskimenn góðtaka ikki bert rakstrarstudning til skipini

— Manningarparturin er ikki órímliga stórur. Hann er ikki bert fyri vanligar arbeiðsdag. Men er eisini gjald fyri yvirtíð, sunnudagsarbeiði o.a. Og inntøkurnar fara at lækka og koma á 1982-støðið, sigur Føroya Fiskimannafelag m.a. í einum skrivi til Føroya Landsstýri

Í samband við at trolaraflotin liggur enn fara vit at heita á landsstýrið um at fáa eina loysn á hesum máli sum skjótast. Tað eru jú ikki bert fiskimenn sum onga inntøku fáa, meðan skipini liggja. Samfelagið sum slíkt er jú tann stóri taparin, og tað eru jú ikki smávegis inntøkur sum fara fyri skjeyti í hesi støðu.

Tað hava verið nevndir fleiri møguleikar fyri eini loysn, og nevnt hevur verið, at bert skipini skuldu fáa endurgjald fyri prislækkingina, sum hevur verið, við einum hækkadum rakstrarstudningi. Vit skulu siga frá beinanvegin, at hetta er ein loysn, sum vit undir ongum umstøðum kunnu góðtaka.

Lægri prísir raka eisini fiskimenn

Fiskimenn sviða jú eins nógv fyri teinum lægri prísunum sum skip, og vit kunnu onga orsök finna fyri, at bert skipini skulu fáa endurgjald. Vit vita væl, at tað sjónarmið hevur verið frammi, eisini í landsstýrinum, at «tað almenna skal ikki vera við til at gjalda tær ovstóru inntøkurnar á trolaraflotanum». Og nevnd hava verið tøl, sum litið og einki hava við veruleikan at gera.

Vit hava eitt fyribils yvirlikt yvir inntøkurnar hjá ísfiskatrolarum í 1983, og tað visir, at pr. dag í vinnu hevur manningarparturin ligið um kr. 1.000. Hetta er rættuliga fitt meira enn árin frammanundan, og stavar vøkstururin serliga frá tí økta toskafiskiskapinum, sum ikki hevur kostað tað almenna nakað serligt, í hvussu er ikki hvat fiskimenn viðvíkir.

Vit halda ikki, at her er talan um nakran írómiliga stóran manningarpart. Hugsað skal vera um, at hann er ikki bert fyri ein vanligan arbeiðsdag. Arbeiðsdagurin umborð á einum skipi er jú munandi longri enn 8 tímar, og er nevnda dagløn eisini endurgjald fyri yvirtíð, náttararbeiði, sunnudagsarbeiði v.m.

Men vit vita eisini, at hesar inntøkur fara undir øllum umstøðum at lækka munandi í hesum árinum. Sjálvt við teimum prísunum, sum vóru galdandi fram til 1. januar, er talan um munandi prislækkingar, og vit vita eisini, at ikki kann roknast við somu veiðu í 1984 sum rokárið 1983.

Tað kann verða skoytt uppi, at fiskivinnuráðið í sínum metingumfyri komandi ár roknar við at manningarparturin við núverandi útlitum kemur niður á tað støði, sum hann var á í 1982. Og við gongdini í lønarlagnum í samfelagnum merkir hetta eitt beinleiðis fall.

Vit skulu eisini minna um, at tá tosað verður um árspartin hjá einum skipi kann ikki gangast út frá, at hesin samsvarar við inntøkuna hjá einum fiskimanni. Eitt vælrikið skip er jú so stóran part av árinum í rakstri, at roknast má við umleið hálváraðri manning, og so verður ársinntøkan jú samsvarandi hesum.

Vit meta tiskil avgjørt ikki, at nakað grundarlag er fyri at broyta lutfallið millum partin hjá fiskimennum og skipum í hesi støðu. Hetta halda vit fast um, og kann einki annað gerast, kann okkara sáttmáli sigast upp til 1. apríl, og ein broyting av nevnda lutfalli kemur at víga tungt, tá støða skal takast til uppsøgn og endurnýggjan av sáttmálanum.

Støðan hjá linum monnum verri enn nakrantíð

Vit fara eisini at minna um støðuna hjá linum monnum. Tað verður víðurkent av øllum, at hesar inntøkur eru alt ov lágar, og landsstýrið tók avleiðingina av hesum í fjør við at tvífalda prísviðbótina hjá linum monnum. Hesin bati og nógv meira er farið avstað aftur við hesum prislækkingunum, og støðan hjá linum

monnum er verri enn nakrantíð, og tí er tað ikki minni umráðandi fyri hendan bólkinn, at prísirnir fást upp aftur sum skjótast.

Eykajáttan

Vit emta, at einasti háttur

at fáa loyst núverandi støðuna er við eini eyka játtan til ráfiskagrunnin, soleiðis at gomlu prísirnir kunnu haldast antin komandi skeið ella hetta figgjarárið út. Hetta vil geva landsstýrinum møguleikar og stundir at koma

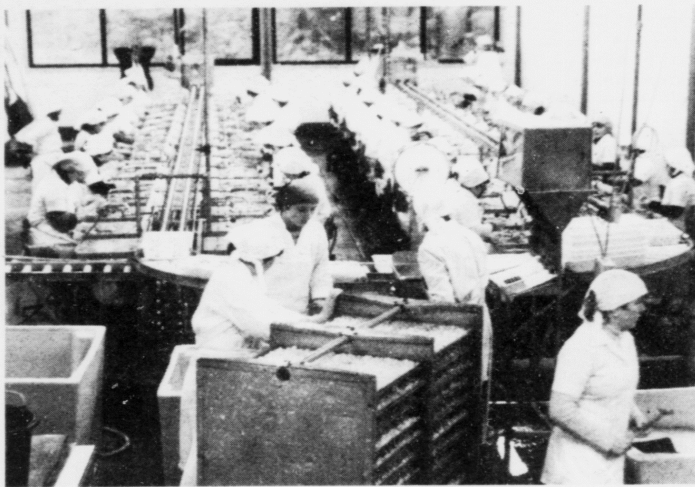
við eini endaligari loysn seinni í ár, tá studningslógávan álikavæl skal takast til viðgerðar. Tað er so stutt eftir av figgjarárinum, at ein loysn sum henda kostar bert nakrar fáar milliónir í eykajáttan.

Vit meta, at landsstýrið eisini hevur eina moralska skyldu at veita grunninum eykajáttan. Tann munur millum hukeveiddan og trolveiddan fisk, sum varð gjørdur við prísásetingini pr. 1. oktober, varð framd eftir beinleiðis ynski frá landsstýrinum. Og orsøkin til, at hetta varð einmælt samtykt í nevndini fyri rá-

fiskagrunnin var eisini tannat nevndin fekk at vita, at landsstýrið var sinnað fyri at veita grunninum eina eykajáttan, sum svaraði til prímunin, um eykaprísurin ikki kundi haldast innan upp-runaligu játtanina. Hetta er ein tilsegn, sum landsstýrið ikki bert kann renna frá.

Vit vóna at landsstýrið tekur hesi sjónarmið við í síni viðgerð av hesum máli, og at vit fáa eina skjóta loysn, so okkara fiskivinna kann fara aftur í gongd beinanvegin, sigur FF í brævinum til landsstýrið.

»Friður« — og føroyskt vinnulív og kvinnulív



Mangur sum hevur fylgt við allari skrivningini í seinastuni um viðurskiptini á flakavirkjunum, munnu óivað hugsa sum so, at tað er gott at mangt kemur fram í ljós, ikki minst hvat viðvíkur sinnalagnum hjá teim privilegjaðum monnum, sum so óhólvad siga seg »geva« fólk arbeiði, har veruleikin er tann tvørt øvugt. Tað einfalda er at verkafólk »gevu« sína arbeiðsmegi til kapitalistin, og fær eina ávísan løn afturfyri, sum altíð er væl minni enn veruliga virði av hesi arbeiðsmegi, tað selur.

Lat so hesar menn bjálva sína samvitsku innan hugtøk sum »ábyrgd« »rætt til at leiða arbeiði«, osfr. »Merkjamálið« og alt eftirlitið við einstaklingum, sum skapa virðini, sýnir hinvegin tað misálit, hesir privilegjaðum menn hava á vinnandi stættunum. Hvat stjóri t.d. skal stempla seg, tá hann kemur til og fer frá arbeiðsplássinum, hvort stjóri skal t.d. standa til svars yvir fyri starvsfólkunum, hvarjaferð hann er burturi ella á »skeiðin« ella »fundast« (sum tað eitur

uttanlanda — og skal hann leggja roknskap og frágreiðing fyri til dómis álitismenn arbeiðaranna — ella verður hann trektur av í løn, tá hann forsømir nakrar arbeiðstímar? Hava arbeiðsfólk á flakavirkjun t.d. somu møguleikar til — við løn — at fara á skeið uttanlanda av og á, um so skuldi verið at teim vantar kunneleika, um eitt nú starvshættir, ella arbeiðsmarknaðarpolitikk?

Hvussu kann stjórastættin rokna við, at arbeiðarastættin skal hava álit á teimum, tá hon sýnir eitt so opið misálit, summerkjamálið ber dóm um? Stjórnir og ognarharrarnir krevja rætt til at leiða og stjórna arbeiðinum og reka fólk heim — men hava verkafólk á einum arbeiðsplássi t.d. nakran demokratiskan rætt at rena ein stjóra frá við vanligum meiriluta? Hvar er »frælsdið« í slíkum málum, hetta frælsdið sum teir borgarligu rópa upp um, men sum einans er frælsdi hjá teim ráðandi, tá til skarpkeringar kemur? Hvat Føroya arbeiðarafelagi viðvíkur, so undrar tað meg, at hetta felag er

so erpið av »friði« á arbeiðsmarknaðinum í Føroyum. Sjálvandi ynskir ongin skilamaður yvirgang ella »ófrið« á líkamligum ella materiellum týðningi, men um »friður« skal merkja at húsalt tjak, øll rættvis krev og spurningar niður, so er hesin friður ikki nakað hjá einum fakfelagi at erpa sær av.

Og tað er alt ov mikið av tilíkingum »friði« á føroyskum arbeiðsplássunum og av tí danir nevna »kæft, trit og retning«. Tørvur er á meira opnum tjaki um viðurskipti og meiri demokrati á arbeiðsplássinum. Nógv av atfinningum, har tær eru neyðugar, tí atfinningar eru ikki nakað »av tí ónda«, tvørturímóti eru atfinningar ofta grundarlag fyri skilagoðum broytingum. Sjálvt stórkapitalistar í londum sum Svøríki og Japan viðganga, at verkamaðurin »á gólvunum« ofta hevur meira vit fyri praktiskum broytingarhugskotum í framleiðsluni enn verkfrøðingurin á loftinum. Atfinningar eru tí viðhvørt vælkomnar.

At kjak kemur í gongd

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara vargar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

um okkara arbeiðspláss er ein demokratiskur møguleiki um eigur at nýstast, og blaðini eiga at taka móti hesi avbjóðing við opnum ørmum, og ikki sum »Sosíalurín« ein dagin skrivaði, vilja »lúka og skerja« í lesarabrevum, tá tey snúva seg um »tað sama«. Hetta er dóm um ein óneyðugan stoltleika yvirfyri lesarabrevskrivarum, sum leggja meira av virði í at fáa síni orð á prent, enn blaðmenn »Sosiálsins« gera sær greitt. Tað skal viðhvørt ikki so litið av dirvi og verki til hjá fólk at seta seg og skriva í blaðini. Og tað kenst ofta sárandi, tá ein, sum kanska fyri fyrstu ferð hevur brúkt henda demokratiska rætt, sær lesarabrev sitt »lúka« ella heilt burturvíst, tí onkur annar hevur skrivað »nakað sum líkist«, »okkurt betri« ella okkurt, sum blaðmönnum tykir hava stórri »almennan áhuga«.

Eg fari at enda við einum máli, sum eg haldi átti at havt áhuga fakfelaganna. Tað er tann stóri kynsmunur, sum er á føroyska arbeiðsmarknaðinum. Fakfelagsfólk og onnur skriva, eins og at tað var ein sjálvfylgja, at talan er um »flakavinnu«. Eins og um sjúkrawerksystar og stýrimenn og brøður í andanum. Hvi eru til dómis kvinnur í fakfeløgum fyri seg og menn fyri seg? Er hetta ikki ein grundin fyri tí veikleika, fakfelagsrørslan tíverri liður undir? Spjald — og tí vald, sigur orðatakið.

Er ikki tíðin komin til at